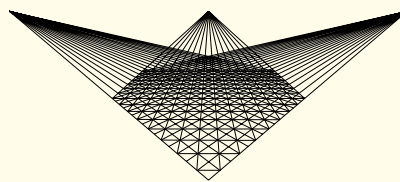

IN DIT NUMMER:[Wonen in weelde:](#)[“Eigenlijk is het de schatkamer van Zeeland”](#)[Derde update ISIS](#)[Bezoek het Zeeuws Archief tijdens Open Monumentendag](#)[Uitgelicht: Voetbalseizoen van start](#)[Archiefwinkel](#)[Werken met Zeeuwse kaarten](#)[Cursussen](#)[> Paleografie voor gevorderden](#)[> Genealogie voor beginners](#)[Agenda](#)[Adres- en openingsgegevens](#)[Abonnement Nieuwsbrief](#)

ZEEUWS ARCHIEF

Wonen in weelde**Drie generaties VOC-bewindhebbers in Middelburg**

“...in de eetkamer is de tafel gedekt met het fraaiste tafellinnen en porselein. Uit de aangrenzende muzieksalon dwarrelen zoete klanken uit het verleden. Mevrouw gebruikt zojuist de thee in haar boudoir. De heer des huizes is aan het werk in zijn comptoir, waar hij zich concentreert op belangrijke VOC-zaken ...”

Als u van 20 september tot en met 2 november 2002 het Zeeuws Archief binnengaat, stapt u letterlijk en figuurlijk terug in de tijd. In het monumentale stadspaleis aan het Hofplein 16 in Middelburg waant u zich op bezoek bij een rijke VOC-bewindhebber en zijn echtgenote.

De stijlvolle privé-vertrekken van de bewoners, met hun 18e-eeuwse meubels, persoonlijke voorwerpen, schilderijen van andere voorname VOC-bewindhebbers als de familie Mathias-Pous en het levendige verhaal van uw rondleider, maken het beeld van ‘Wonen in weelde’ tot een heuse belevenis.

U kunt deze unieke tijdreis door het imposante Van de Perrehuis alleen maken onder begeleiding van een gids. Van dinsdag tot en met zaterdag is er elke middag twee keer een exclusieve rondleiding door de 18e-eeuwse stijkamers. Om 13.30 uur start de eerste, om 15.00 uur de tweede. Houdt u er rekening mee dat u zich kort vóór het begin van de rondleiding moet aanmelden bij de receptiebalie van het Zeeuws Archief.

De deelnameprijs bedraagt 5,- Euro voor volwassenen en 2,50 Euro voor kinderen (6-18 jaar). Let op: voor elke rondleiding geldt een maximum van 25 deelnemers!

Ter gelegenheid van deze reis door de tijd verschijnt een bijzondere publicatie met de gelijknamige titel ‘Wonen in weelde, drie generaties VOC-bewindhebbers in Middelburg’. Het is een boekje met het verhaal over de familie Mathias-Pous en een VOC-stadswandeling door Middelburg. Het kost 3,50 Euro en is verkrijgbaar aan de balie van het Zeeuws Archief.

“Eigenlijk is het de schatkamer van Zeeland”

Een zonnige vrijdagmiddag in augustus. Via de historische Brouwerijpoort naast het monumentale Van de Perrehuis stappen we de moderne entree van het Zeeuws Archief binnen. De symboliek is meteen duidelijk: heden en verleden gaan hier hand in hand.

De transparante studiezaal is heerlijk koel en goed bezet. Aan één van de computers zijn een moeder en zoon op zoek naar hun ‘roots’. Aan de balie vraagt een jong echtpaar naar de bouwtekening van hun pasgekochte monumentenpandje in Veere. Even verderop buigt een student zich vol aandacht over een logboek van de Middelburgse Commerce Compagnie, terwijl achterin Lineke van den Bout

- coördinator dienstverlening - een deftige heer wegwijst maakt in het huisnamenregister.

“Het huisnamenregister is nou typisch zo’n onderwerp waarvan mensen nauwelijks weten dat wij dat hebben”, aldus Van den Bout. Vanuit haar glazen kamer kijkt ze uit op de studie-zaal aan de ene kant en de imposante stadstuin aan de andere. “We hebben met opzet voor transparantie gekozen”, legt ze uit. “Een archief is immers openbaar, iedereen kan hier kennis nemen van de archiefstukken van Zeeuwse overheden. Openheid troef dus.” Er is één duidelijk verschil met een bibliotheek. Archiefstukken zijn namelijk originelen, er is er altijd maar één van. Lenen kan dus niet, inzien wel.

“Wie hebben er vroeger in mijn huis gewoond?”

Archiefbezoek is het voorbije decennium aanzienlijk toegenomen. Blijkbaar hebben mensen meer belangstelling voor hun cultuur en geschiedenis. “Hobbyisten vormen de grootste groep bezoekers. Met stip op 1 staan de stamboomonderzoekers, op zoek naar hun voorouders. Op ruime afstand volgen de architectuurliefhebbers en geïnteresseerden in de geschiedenis van hun huis,” weet de coördinator dienstverlening van het Zeeuws Archief. “Mensen willen steeds vaker een bouwtekening om te weten hoe hun huis precies in elkaar zit, voor een verbouwing bijvoorbeeld. Of ze zijn gewoon nieuwsgierig naar het verleden. Waarom heet het zo, wie hebben er vroeger gewoond, hoeveel was het waard toen het in de 18e eeuw gebouwd werd? De afgelopen twee jaar hebben we zelfs speciale cursussen gegeven ‘Wonen in een monumentenpand’. De belangstelling daarvoor was in één woord: overweldigend!”

“Via Internet doen zij al veel voorwerk thuis”

Ook studenten en scholieren stappen regelmatig het Zeeuws Archief binnen, voor onderzoek voor een scriptie. Wat opvalt is dat zij vaak al voorwerk hebben verricht via Internet. Als ze naar het informatiecentrum toekomen is het om daar heel gericht verder te zoeken. “Die trend zie je trouwens steeds meer ook bij andere bezoekers,” vertelt Van den Bout. “Onze website met het digitale familiezoekregister ‘ISIS’ trekt enorm veel bezoekers, soms wel meer dan 2.000 per dag! Regelmatig komen mensen tegenwoordig dan ook met een printje in de hand hier binnen. Ze blijven komen, gelukkig, want wat is er nou leuker dan die originele akte met handtekening van je voorouders in ‘t echt te zien? En om te ontdekken wat er nog meer van ze is?”

“Over bijna alles kun je wel wat vinden”

Van den Bout is enthousiast over het Zeeuws Archief: “Eigenlijk is het dé schatkamer van de Zeeuwen en hun geschiedenis. Over bijna alles kun je er wel wat vinden. Of het nu gaat om de handtekening van Michiel de Ruyter, de rol van Zeeuwen in de slavenhandel van Afrika naar West-Indië, de opvang van Molukkers in Zeeland* of de plannen voor de Westerschelde Oever Verbinding. De archiefstukken variëren van boeken, kaarten en prenten tot foto’s, films, dia’s, negatieven, videobanden, geluidbanden, magneetbanden, microfilms en microfiches. Het oudste stuk is een oorkonde uit 1189!”

In het Zeeuws Archief bevinden zich ook de archieven van de gemeenten Middelburg en Veere. Alhoewel veel Middelburgse archieven van vóór 1811 bij de brand van 1940 verloren gingen, kan veel achterhaald worden uit alternatieve bronnen, bijvoorbeeld de belastinggegevens van de Rekenkamer Zeeland. “Daar geven wij ook prioriteit aan,” aldus een betrokken Van den Bout. “In de index op onze website staat precies wat wij allemaal hebben. En hebben wij iets niet, dan verwijzen we met links gericht door naar andere instanties.”

* Sommige dossiers zijn slechts beperkt openbaar. Bijvoorbeeld vanwege vervaltermijnen, die de privacy van personen beschermen. In zo’n situatie heb je speciale toestemming nodig van de directeur van de archiefdienst. Een verzoek tot inzage moet je dan omkleden met gezaghebbende redenen en tegelijkertijd moet je beloven dat je namen van personen uit het dossier anoniem houdt.

Derde update ISIS

Elk kwartaal worden er nieuwe bestanden aan de database Zeeuws Archief ISIS toegevoegd. Voor begin oktober staan er weer een aantal op stapel: overlijdensakten van de Burgerlijke Stand van enkele gemeenten (met name Tholen en Vlissingen) en enkele Middelburgse genealogische bronnen voor 1811.

De database is uitgegroeid tot meer dan 2 miljoen vermeldingen. Steeds meer genealogische onderzoekers weten de database te vinden. Per dag wordt er tussen de 1.000 tot 2.000 keer ingelogd en

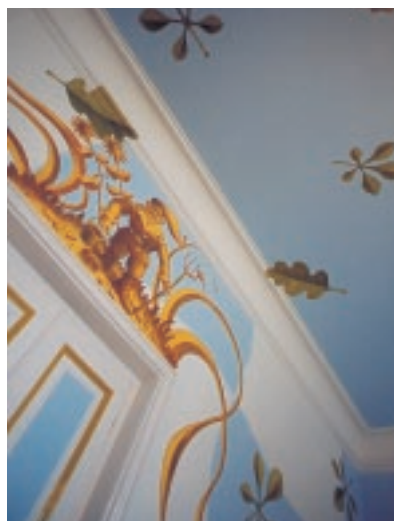

wordt er uitgebreid gezocht. Op 5 juni jl. werd, in vijf maanden tijd, het honderdduizendste bezoek geteld en inmiddels is de grens van de tweehonderdduizend ook al weer overschreden. De in juli toegevoegde overlijdensakten trekken veel onderzoekers, die zich nauwelijks door het zomerweer laten afleiden. Regelmatig ontvangen wij reacties over mogelijke fouten in de database. Dat kan kloppen. Het invoeren van de duizenden akten is mensenwerk en er worden lees- en typefouten gemaakt. Toch blijkt ook dat er indertijd door ambtenaren van de Burgerlijke Stand of door de aangevers fouten zijn gemaakt. We verifiëren alle meldingen van mogelijke fouten, die indien nodig worden verbeterd. Er gaat wel enige tijd overheen voordat een wijziging in Zeeuws Archief ISIS zichtbaar is.

Houdt u de website van het Zeeuws Archief in de gaten: www.zeeuwsarchief.nl. Wij kunnen niet precies aangeven wanneer de nieuwe bestanden zullen worden toegevoegd, maar het streven is begin oktober.

Bezoek het Zeeuws Archief tijdens Open Monumentendag

Op zaterdag 14 september 2002 is het Open Monumentendag. In heel Nederland zijn dan monumentale panden opengesteld zodat mensen een kijkje kunnen nemen in huizen die ze meestal alleen aan de buitenkant kunnen bewonderen. Uiteraard is ook het Zeeuws Archief geopend. De studiezaal is op Open Monumentendag gesloten. De openstelling is elk jaar een groot succes. Ook dit jaar bent u, eventueel met uw vrienden en kennissen, welkom in het achttiende-eeuwse monumentenpand dat normaalgesproken niet geopend is voor publiek. U kunt zelf rondlopen en daarbij uw eigen tempo aanhouden, of u sluit zich aan bij een rondleiding onder leiding van een deskundige gids.

In het Archiefcafé krijgt u een gratis kop koffie of thee. Voor de jongere garde is er ranja. Eventueel kunt u een vrijwillige bijdrage in de pot doen, die ten goede komt aan de Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief. Voor de kinderen is er een VOC speurtocht en de expositie "Scheurbuik en Scheepsbeschuit. Leven aan boord van een VOC-schip" is interessant voor jong en oud. Het saxofoonkwartet 'Quatre Van Die' zorgt bovendien voor een muzikale omlijsting van uw bezoek.

Het tijdschrift "Monumenten" heeft in haar recente aflevering (nr. 7/8) een special over Middelburg opgenomen. Hierin worden allerlei belangrijke monumentenpanden in de Zeeuwse hoofdstad belicht. Ook in de oktober-aflevering van Nouveau komt Middelburg (en ook het Zeeuws Archief) uitgebreid aan bod.

Werken met Zeeuwse kaarten

Recent verscheen het boek "Werken met Zeeuwse kaarten. Handleiding bij het gebruik van oude topografische kaarten".

Wie een oude kaart zinvol als bron wil gebruiken, moet zich vóór alles rekenschap geven van het doel waarvoor de kaart ooit werd vervaardigd. Volgens dat uitgangspunt is de gids "Werken met Zeeuwse kaarten" samengesteld. Het boek is voor € 17,95 verkrijgbaar in de boekwinkel en in de Archiefwinkel van het Zeeuws Archief.

"Werken met Zeeuwse kaarten" is een vervolg op het boek "Werken met Zeeuwse bronnen, tekst en uitleg bij het lezen van archiefstukken" dat in 1998 verscheen. Dit boek is nog steeds verkrijgbaar bij het Zeeuws Archief en kost € 13,40.

Archiefwinkel

Tijdens de expositie "Scheurbuik en Scheepsbeschuit. Leven aan boord van een VOC-schip" zijn boeken en ansichtkaarten te koop die betrekking hebben op de VOC. U kunt de vier speciale kaarten die het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen heeft laten maken ook op de website van het Zeeuws Archief bekijken.

Uitgelicht: Voetbalseizoenen van start

Deze maand is de voetbalcompetitie weer begonnen. Worden we kampioen of grijpen we weer naast de titel? Op deze foto zien we het elftal van de Middelburgse Voetbal- en Atletiekvereniging "Middelburg" dat in het seizoen 1934/1935 kampioen werd. De persoon uiterst links heeft zijn trainingsjack nog niet het publiek in gegooid. Het archief van "Middelburg", evenals dat van de voetbalvereniging "Zeelandia" uit Middelburg, berust in het Zeeuws Archief te Middelburg. Beide clubs zijn niet zo lang geleden gefuseerd.

Cursussen

In januari 2003 verzorgt het Zeeuws Archief twee cursussen, die 8 maandagavonden duren en starten op maandag 13 januari 2002 om 19.30 uur in het Zeeuws Archief. Het deelnemersgeld bedraagt € 100,- per cursus. Inschrijving bij de Zeeuwse Volksuniversiteit, Postbus 724, 4330 AS Middelburg (0118-634800) zvu-zeeland1@csnet.nl.

> Paleografie voor gevorderden

De cursus Paleografie voor gevorderden is bedoeld voor mensen die graag hun leesvaardigheid van de oude handschriften verder willen vergroten. Het is een vervolg op de cursus voor beginners, maar wie door zelfstudie al de nodige leesvaardigheid bezit, kan ook meedoen. Aan de hand van fotokopieën van teksten van archiefstukken uit de periode van de 14de tot en met de 18de eeuw wordt u vertrouwd gemaakt met verschillende soorten oude handschriften. De teksten zijn afkomstig uit de Zeeuwse archieven. Als cursusboek wordt gebruikt *Werken met Zeeuwse bronnen, tekst en uitleg bij het lezen van archiefstukken*. Dit boek is verkrijgbaar bij het Zeeuws Archief voor € 13,40.

> Genealogie voor beginners

Als u graag uw stamboom wilt uitzoeken maar niet weet hoe u moet beginnen of hoe en waar u moet zoeken, kunt u meedoen met de cursus Genealogie voor beginners. U leert hoe u een stamboomonderzoek kunt opzetten en in welke bronnen u kunt zoeken. U kunt gebruik maken van de computers in de studiezaal van het Zeeuws Archief. Ook aan moderne manieren van verwerking van door de cursist zelf in de aanwezige Zeeuwse bronnen gevonden gegevens wordt ruim aandacht besteed.

Agenda

Expositie "Scheurbuik en Scheepsbeschuit. Leven aan boord van een VOC-schip"

Tot 11 januari 2003, ma-za 9.00-17.00 uur, gratis toegang.

Stijlkamers "Wonen in weelde. Drie generaties VOC-bewindhebbers in Middelburg"

Van 20 sept. tot 2 nov. 2002. Exclusieve rondleidingen dinsdag- en zaterdagmiddag om 13.30 en 15.00 uur. Aanmelding bij de receptie van het Zeeuws Archief. Kosten € 5,- p.p., € 2,50 voor kinderen (6-18 jaar).

Boeken- en prentenkijkdag

Alvast noteren in uw agenda: zaterdag 14 december 2002 van 10.00 tot 16.00 uur, gratis toegang.

Adres- en openingsgegevens

Zeeuws Archief, Hofplein 16, Postbus 70, 4330 AB Middelburg, Tel. (0118) 678800, Fax (0118) 628094. E-mail info@zeeuwsarchief.nl Website www.zeeuwsarchief.nl

Reguliere openingstijden studiezaal: dinsdag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. De expositieruimte is ook op maandag geopend. In de maanden juli en augustus is het Zeeuws Archief op zaterdag gesloten.

Tijdens Open Monumentendag op zaterdag 14 september is de studiezaal gesloten.

Abonnement Nieuwsbrief

Wilt u als nieuwe abonnee deze gratis Nieuwsbrief ontvangen, mail uw adresgegevens dan naar info@scez.nl onder vermelding: abonnement Nieuwsbrief. U kunt zich via dit mailadres ook afmelden voor de Nieuwsbrief. Hebt u geen e-mail, dan kunt u een kaartje sturen naar het Zeeuws Archief met uw aanmelding of afmelding voor de Nieuwsbrief. Binnenkort verschijnt ook een digitale versie van deze Nieuwsbrief. Vergeet dus vooral niet ook uw e-mail adres te vermelden.